

high key - z angl. – „*vysoká tónina*“; fotografická technika s jemnými tóny a žiarivou atmosférou; pri *pozitívnom* opracovávaní, papier je viacej osvetlený a vyvolaný v zriedenej vývojke; technika využívaná pri portrétoch, figurálnych kompozíciách a *aktoch*; opak *low key*

Highlands - pozri *Škótska vysočina*

hight tech architektúra - architektonický štýl, ktorý sa objavil v 70. rokoch 20. st.; zlučuje prvky z high-tech priemyslu a moderných technológií do návrhu budov; predstavoval vylepšený *modernizmus*, ktorý posunoval ďalej myšlienky modernizmu využívajúc vo väčšej miere výtvarné moderných technológií; dá sa preto povedať, high-tech štýl je medzistupeň medzi modernizmom a post-modernizmom; no je ťažké s určitosťou rozlíšiť jednotlivé štýly pre ich vzájomné prelínanie sa; v 80. rokoch sa stáva rozlíšenie high-tech architektúry od post-modernizmu ešte zložitejšie, pretože mnoho motívov a myšlienok high-tech architektúry bolo prevzatých do umeleckého jazyka post-modernistických architektonických škôl; štýl dostal svoje meno podľa knihy *High Tech: The Industrial Style and Source Book for The Home*, napísanou dvojicou autorov Joan Kron a Suzanne Slesin; bola vydaná v novembri 1978 vydavateľstvom Clarkson N. Potter, New Yorku; kniha bola ilustrovaná stovkami fotiek, ktoré ukazovali ako dizajnéri, architekti a investori umiestňujú klasické priemyselné prvky nájdené v priemyselných katalógoch, do obytných a občianskych budov ako súčasť interiéru; boli to napríklad police z knižnice, laboratórne sklo, kovové platne, zariadenie kuchyne z reštaurácie, navigačné svetlá z pristávacej plochy letiska, priemyselné podlahy atď.; predslov k tejto knihe napísal architekt Emilio Ambasz, bývalý kurátor časti dizajnu v Múzeu moderných umení a práve on vniesol tento trend do historického kontextu; výsledkom propagácie a popularity tejto knihy sa termín „high-tech“ dostával do povedomia odbornej ale i laickej verejnosti; high-tech architektúra bola v niektorých aspektoch odpoveďou na rastúcu dezilúziu z modernej architektúry; realizácia *Le Corbusierových* urbanistických plánov rozvoja viedla k monotónnemu a štandardizovanému vzhľadu miest a budov; tvorba ekonomických budov viedla k extrémne nízkemu štandardu *fasád* budov, čo následne viedlo k celkovému úpadku estetiky v architektúre; high-tech architektúra vytvorila novú *estetiku* v kontraste so štandardnou modernou architektúrou; pre budovy navrhnuté v štýle high-tech je príznačné markantné zobrazenie technických a funkčných súčastí budovy a taktiež pravidelné usporiadanie a použitie prefabrikovaných dielcov; nesmierne populárne boli zasklené steny a oceľové rámy; technické črty budovy sa prejavovali v celkovom vyznení stavby a spoločne s nosným systémom sa často objavovali na fasádach; najlepším príkladom takéhoto prístupu je Centre Pompidou v Paríži; úhladný, reprezentatívny a logický štýl high-tech budov reprezentuje Sir. Norman Foster so svojim návrhom centrály banky HSBC v Hong Kongu;

[http://sk.wikipedia.org/wiki/High_tech_\(architekt%C3%BAra\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/High_tech_(architekt%C3%BAra))

http://sk.wikipedia.org/wiki/Centre_national_d%E2%80%99art_et_de_culture_Georges-Pompidou

Norman Foster: Fasáda centrály banky HSBC v Hong Kongu (1985)

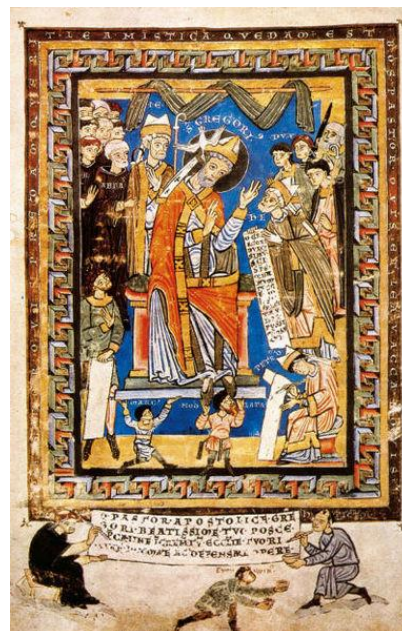

Richard Rogers: Lloyd's Building (Londýn, 1986)

hikora - *hickory-carya*; pevné a pružné drevo, druh orechu; Severná Amerika; vyhľadávaný sochársky materiál pre možnosť ľahkého opracovania

Hildebert - *kresťanský svätec*

Heinz-Moher v súvislosti so symbolikou *plášťa* uvádza, že sv. Hildebert patril k tým, čo podľa legendy zavesili svoj plášť na slnečný lúč; rovnako *Florentín Štrasburský*, *Goar*, *Gotthard*, *Amabilis* a *Brigita*

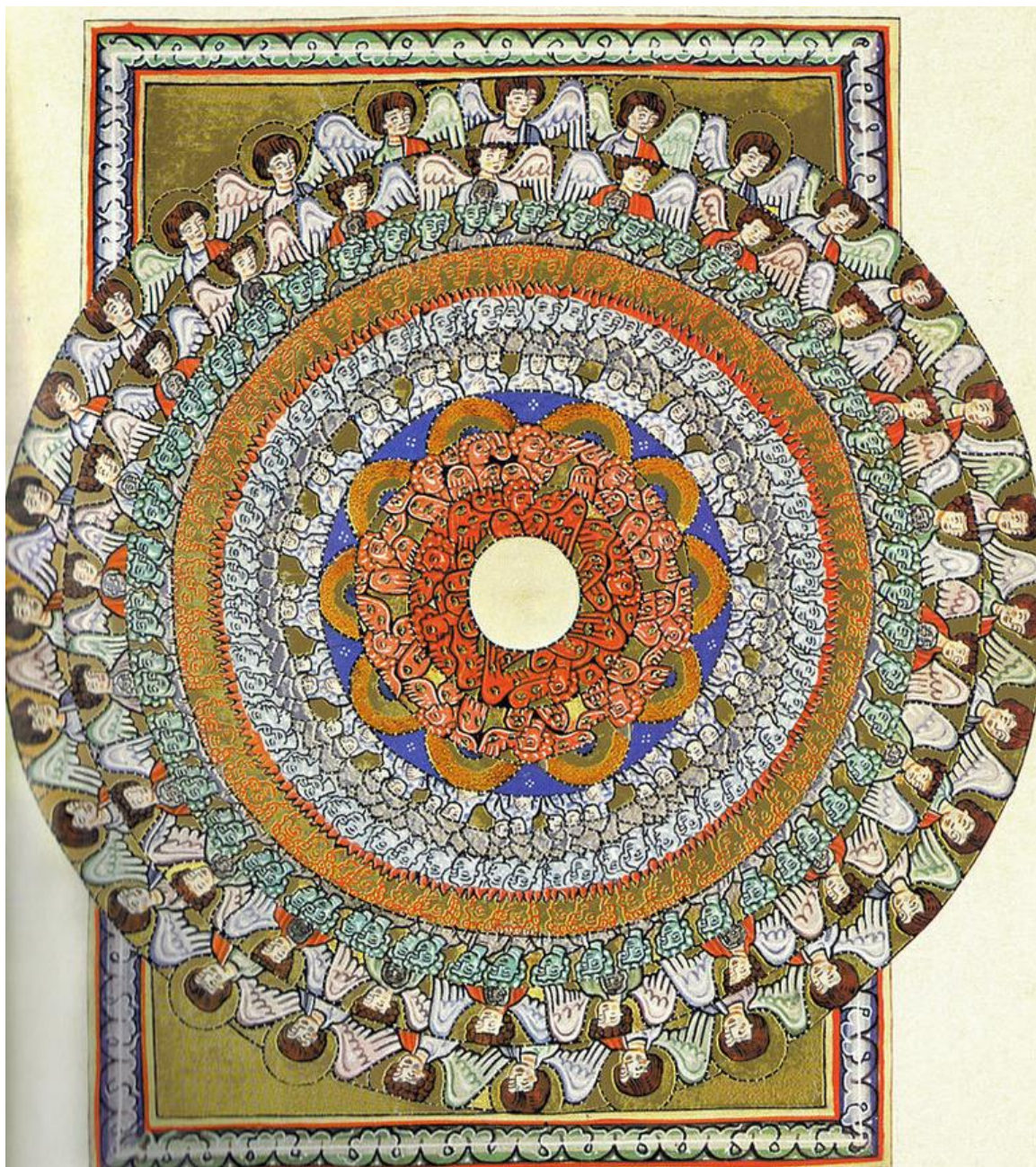

Sv. Hildebert hreší myš, píšuci mních Everwinus (rukopis Olomoucké Collectarium, 1130-1140)
Mnich Everwin a Hildebert (rukopis Olomoucké Collectarium, 1130-1140)

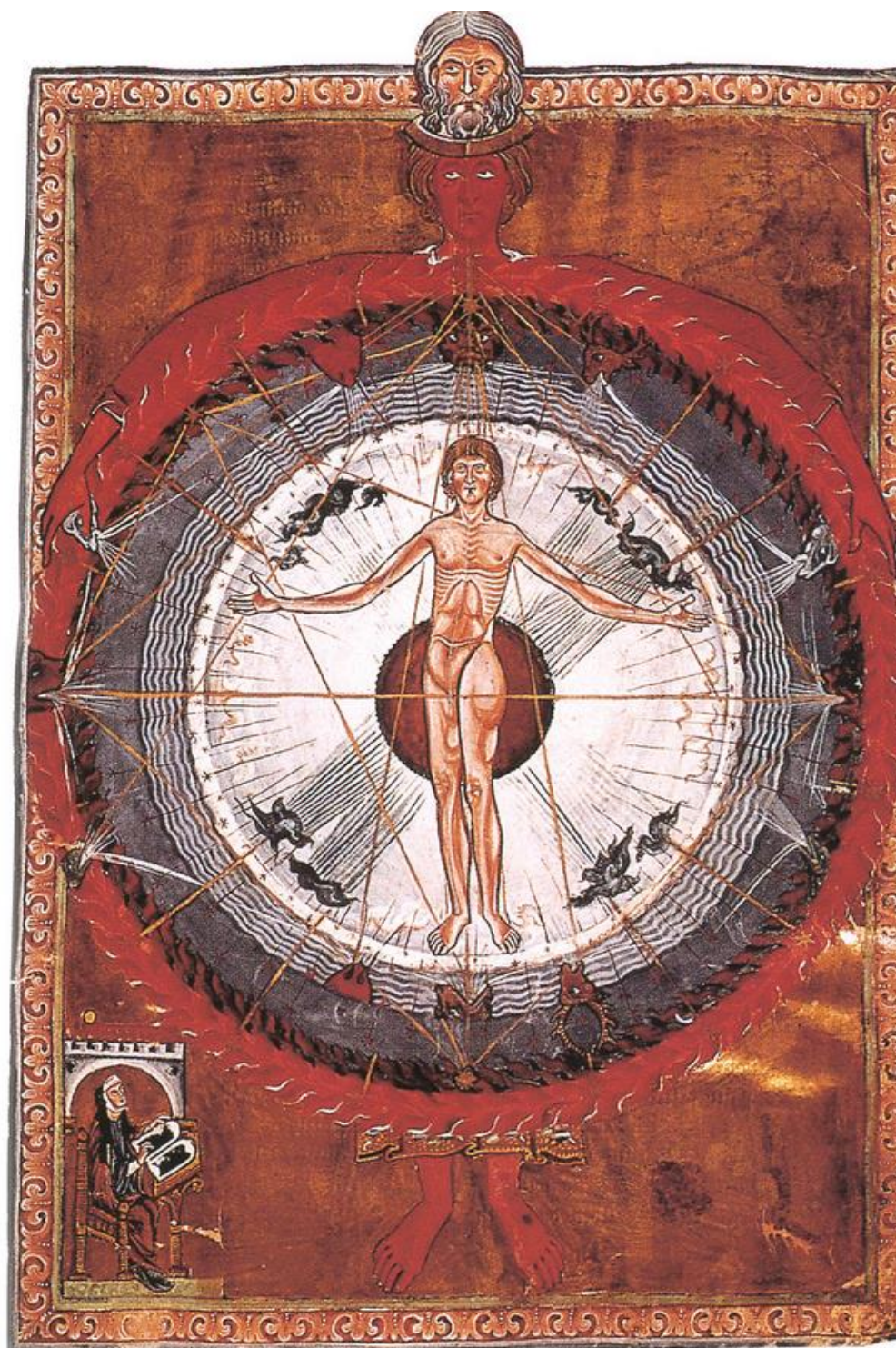
Hildegarda z Bingu - Oxfordský lexikón svätcov: (†1179); nemecká *benediktínska* rehoľníčka a vizionárka; po sedemnástich pokojných rokoch v kláštore zameraných na štúdium, začala mať videnia a zjavenia; 1136 sa stala *opátkou* v Diessenbergu a začala zapisovať obsah svojich zjavení v spise s *Scivias* (t.j. *Sciens vias Domini* – „Ten, kto pozná Pánove cesty“); jej spis schválil arcibiskup z Maizu a neskôr aj pápež Eugen III.; po svojom odchode do Rupertsbergu pri Bingene začala reformovať niekoľko ďalších kláštorov a založila kláštor v Bingene; ako veľa vizionárov cítila sa byť povolaná karhať panovníkov (korešpondovala si s anglickým kráľom Henrichom II., *rímsko-nemeckým* kráľom Fridrichom I. Barbarossom, pápežom Eugenom III. a množstvom *prelátov*; bola všestranne nadaná a okrem teologických, lekárskech a prírodovedných prác (pozri *diamant*), písala básne, hymny a *morality*; bola aj výtvarnou umelkyňou a hudobníčkou; jej ilustrované diela Scivia boli reprodukované v 19.st. a porovnávané s dielom anglického romantika W. Blakea; na sklonku svojho života (dožila sa takmer 80 rokov) sa Hildegarda aj jej kláštor dostali do konfliktu s *kapitulou* v Mainzi; dostali sa pod *interdikt*, lebo na kláštornom cintoríne bol pochovaný *exkomunikovaný* človek; hoci sa úspešne odvolala arcibiskupovi a boli zaznamenané zázraky počas jej života aj po smrti, jej *kanonizácia* v 13.-14.st. nebola úspešná; v 15.st. bolo jej meno zapísané do Rímskeho *martyrológia* a bolo schválené jej uctievanie pre nemecké *diecézy*; slávenie jej sviatku začalo od 13.st.; sviatok Hildegardy oficiálne pripadá na 17.september; sviatok prenesenia jej *ostatkov* pripadá na 25.august; pre svoju múdrosť nazývaná *Sibyla Rýnska*; pozri *kresťanskí svätci*; *dielo literárne*; *víno* (Biedermann)

www: je autorkou básní a textov spievaných ženskými hlasmi ako gregoriánsky chorál; tie sú zhrnuté v diele *Symphonia armoniae celestium revelationum* (Symfónia harmónie nebeských zjavení); 77 básní tvorí ucelený liturgický cyklus pre špecifické cirkevné sviatky

https://en.wikipedia.org/wiki/Hildegard_of_Bingen

Hilgedarda z Bingenu: Anjelské chóry (iluminácia z Rupertsbergského manucriptu, 12.st.)

Hilgedarda z Bingenu: Univerzálny muž (kópia ilustrácie z Liber Divinorum Operum od.st.)

Hildris - hydrus

Himaláje - sanskrit., hind. aj nepál. हिमालय / Himalaya; kurd. سلسله کوه بماليه / Selseleh Kuh Himālayeh; paňdžáb. هماليه / Himālayah; bengál. হিমালয় পর্বতমালা / Himalájach Shānmò, český prepis Si-ma-la-ja šan-mo

pozri *indická kultúra*; *Kailas/Kailaš*; *Kandarya Mehaleva*, *tankha*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Himal%C3%A1je>

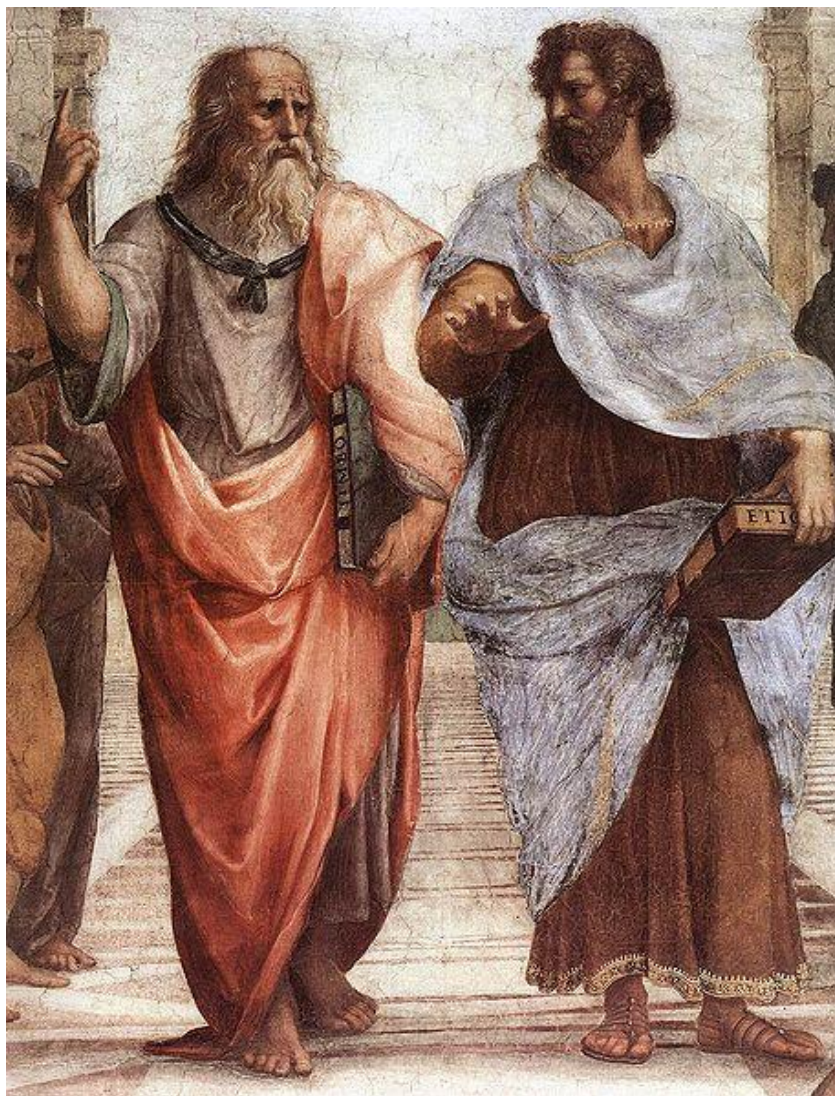

imálaje s posvätnou horou Kailas (tibetská maľba na hodvábe tankha)

himation - z gréčtiny: starogrécky vrchný, obdĺžnikový dlhý *plášť*, ženský aj mužský, splývajúci v záhyboch cez kolená; nosený cez ľavé rameno alebo zahaľoval telo aj hlavu; tvoril ho obdĺžnik vlnenej tkaniny asi 1,5m široký a 3m dlhý; himation nosený v prípade mužov iba keď boli starí a vážení, najmä filozofi a rečníci; himation vyžadoval rozvážnu chôdzu, pomalé pohyby; z himatia vyčnievala iba časť pravej ruky; himation vzorom pre rímsku *tógu*; pozri *antický odev*; *móda*

Jupiter zo Smyrny (mramor, polovina 2.st.)

Raffael: Platón a Aristoteles (detail fresky Aténska škola, Stanza della Segnatura v Apoštolskom paláci vo Vatikáne, 1508-1509)

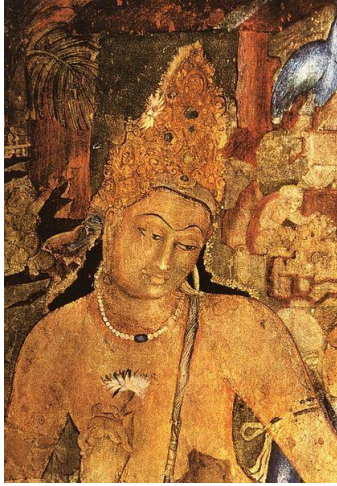
Himeros - v gréckej mytológii boh plodnosti a homosexuálnej lásky (pozri *homosexualita*)

www v súvislosti s heslom *Ganymedes*: pre svoju krásu bol tento zlatovlasý chlapec z vrchu Ida vo Frýgii unesený bohom *Diom* v podobe orla alebo podľa inej verzie veterným vírom na Diov rozkaz; *Ganymedes* slúžil sexuálnym potrebám vládcu bohov *Dia*, bol jeho milencom; v Grécku bol *Ganymedes* symbolom sexuálnej lásky dospelého muža k mladému chlapcovi (pozri *pederast*); niekedy bol považovaný za boha homosexuálnej lásky a nazývaný *Himeros*

hinduistická mytológia - pozri *Uchchaihshravas*

https://en.wikipedia.org/wiki/Hindu_mythology

hinduistické maliarstvo - rovnako ako *budhistické maliarstvo* malo veľký význam, ale zachovaných málo pamiatok; zlomky nástenných malieb v jaskynných chrámoch *Badami*; zlomky nástenných malieb zasvätených bohu *Višnovi*, iba s čiastočne vysvetlenou *ikonografiou*; zobrazenie *Indru* sledujúceho tanec *ným*f; maliarska výzdoba chrámu v *Elóre*; pozri *indické maliarstvo*

Boddhisattwa (chrám v Adžante)

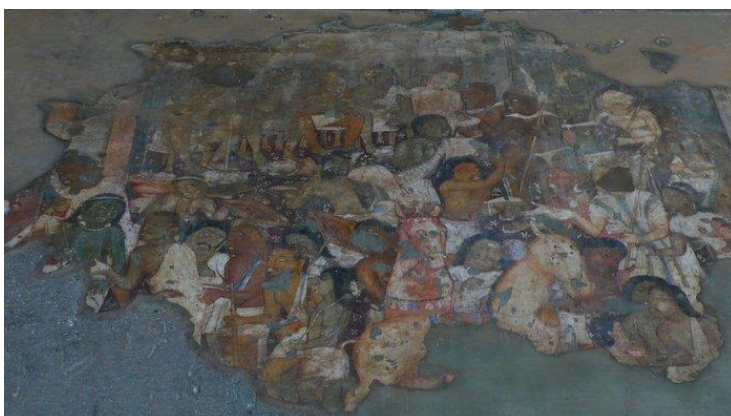
nástenné maľby jaskynného chrámu v Adžante

Fragmenty nástenných malieb skalného chrámu v Adžante

Fragmenty nástenných malieb skalného chrámu v Elóre

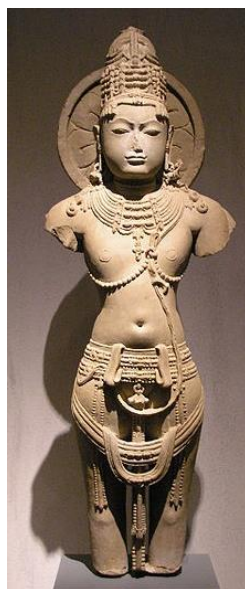

Hinduistické nástenné maľby (skalný chrám v Elóre pri Adžante)

hinduistické symboly -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Hindu_symbols

hinduistické umenie - napriek spoločným náboženským východiskám (*védizmus*), obdobným filozofickým a morálnym východiskám, spoločnému *panteónu* bohov líšia sa v základe tým, že budhistické umenie vyjadruje mier, pokoj, zotrvávanie a povznesenú uzavretosť a umenie hinduizmu (vyjadruje dynamiku, cit pre božský majestát, život a monumentalitu); ikonografické rozdiely pozri nižšie; počiatky hinduistického umenia Indie od konca 1.tis.pr.Kr. (?), ale vlastný rozvoj na sklonku vlády *Guptovcov* (300 -600 pr.Kr.), ktorej umenie je označované ako *zlatý vek indického umenia*; hinduistické umenie vystriedalo budhistické umenie v *Adžante*; *hinduizmus* znamenal nový rozmach indického umenia, novú *ikonografiu* (pozri ďalej zobrazenie Šivu) v rôznych materiáloch: kameň, bronz, meď, - striebro, zlato, slonovina, drevo; od 7.st. na juhu Indie kovolejárska škola (liatie na *stratený vosk*; pozri *cire perdue*), ktorá vytvorila najvýznamnejšie plastiky tej doby; motívom najmä *Šiva*: ako boh *tanca*, ktorý vyjadruje tancom hinduistickú predstavu sveta a jeho nekonečnej premeny vznikáním a zánikom všetkého; Šiva so štyrmi rukami, ktorý stojí jednou nohou na zosobnení zla, v ľavej ruke má ničivý plameň, v pravej bubienok v podobe presýpacích hodín, dve ďalšie paže zložené v geste mieru; symbolické významy mal kruh plameňov, postavenie nôh, účes a d'; centrom umenia v 7.-8.st. *Elefanta* (Šiva zobrazený ako trojhlavý (pozri *trimúrti*), t.j. zlučujúci tri zložky svojej podstaty (priečelná hlava - tvorivosť, ľavá hlava - ničivosť, pravá hlava - ženská zložka; pozri *androgyn*); druhé centrum v 8.st.v *Elóre* u *Adžanty* (celý chrám vytesaný do skaly premenený na monumentálnu *skulptúru*; umiestený v celej skupine svätýň); ďalším centrom hinduistického umenia kultový okrsk *Mahabalipuram* (Pobrežný chrám v podobe *Meru*, hory sveta); hinduistické umenie vrcholí v neskorom stredoveku (900-1300): chrámy: *Kandarya Mehadeva*, posvätný okrsk *Bhuvanešvár*, *Konárak*, *Belúr*. *Halebidu*; pozri *hinduistické maliarstvo*; *indické umenie*; *hojšálovský štýl* reliéfy chrámu v *Badami*

postava so svätožiarou

hinduistickí bohovia - bohovia hinduistického náboženstva, ktoré je tretím stupňom vo vývojovej línii: *védizmus* > *bráhmaizmus* > *hinduizmus*; v čele *panteónu* trojice bohov stojí *Brahma* (stvoriteľ), *Višnu* (udržiavateľ) a *Šiva* (ničiteľ); zvláštne postavenie má Šivova manželka *Párvatí* (*Durgé/Durga, Káli*)

pozri *Krišna/Kršna; Dattatreya; dévata, déva; Trimúrti; Murugan/Kartikeya, Lakšmi/Šrí/Síta/Ajónidža, Satí, Dharaní, Nárájana, Rádha, Rukmini, Sárasvatí, Krišna, Rávan, Šeša/Ananta; Dharma, Mitra, Kubéra, Budha* (porovnaj *Buddha*), *Ganéša, Káma, Sarasvatí, Džagannáth, Jamuna, Šúrja/Syrya, Kubéra, Vrtra/Vritra, Agni, Ardžuna/Arjuna, Bhíma; gana, čakravartin, jakšini, jakšovia; Manu; Hanumán, Nandin, Garuda; Varuna; pozri óm, avatár, jantra/yantra; figovník; indickí bohovia*

hinduistický chrám - pozri *hinduistické umenie*

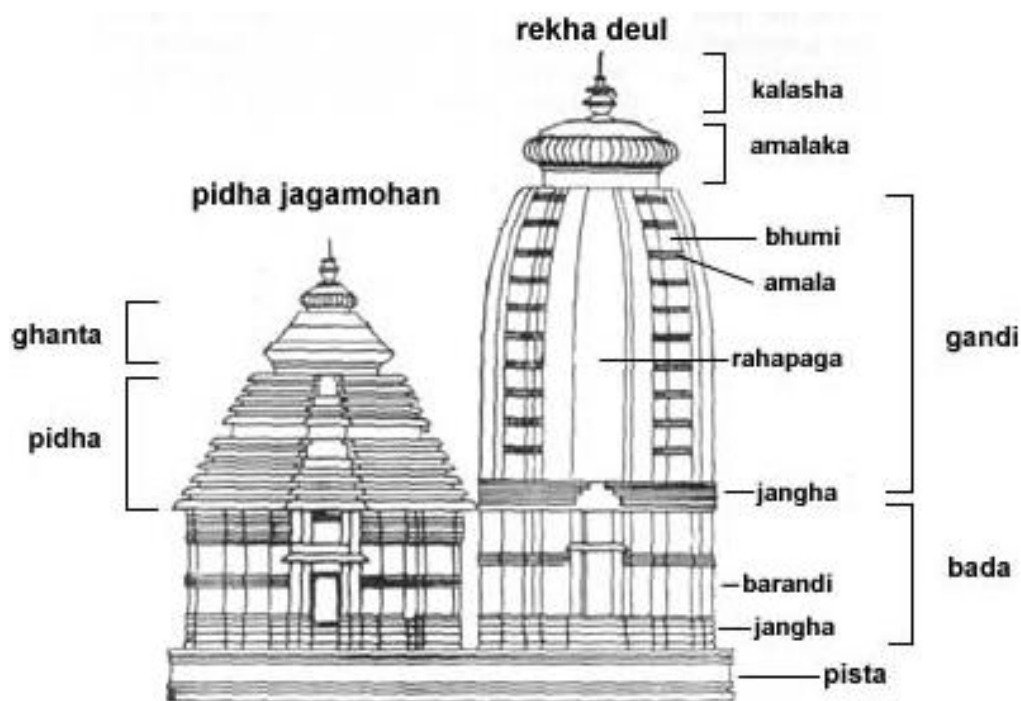

Schéma hinduistického chrámu

hinduizmus - pozri *ablúcia*, *bindu*, *Bhagavadgíta*, *Dávidova hviezda*, *hora sveta*, *jantra*, *Kailas*, *mandala*, *posvätné stromy v hinduizme*, *purány*, *sanskrt*, *Šríjantra*, *tantra*, *tantrické umenie*, *trimúrty*, *véda*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Induismo>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Hinduism>

hinna - hena

Hinnom - údolie Hinnom

Hinz Johann Georg - (†1688); nemecký barokový maliar; pozri *nemeckí maliari barokovi*

https://en.wikipedia.org/wiki/Georg_Hainz

https://de.wikipedia.org/wiki/Georg_Hinz

G. Hinz: Výkladná skrinka (kabinet kuriozít, 1666)

Hiob - Jóh
Hiordis - Hjördis